

Nyfunn av mineraler i Norge 2004-2005

Fred Steinar Nordrum

Det følgende er en kort oppsummering av en del funn av mineraler i Norge som jeg er blitt gjort kjent med siden fjorårets mineralsymposium på Kongsberg. Det er sikkert gjort mange funn som ikke er kommet med her. Noen av funnstedene og noe av funnmaterialet har jeg ikke sett. Deler av teksten stammer derfor direkte fra opplysninger fra mineralsamlere.

AKERSHUS

Bærum

Solihøgda: En stor druse med små *kvartskrystaller* på kuleformet underlag er funnet.

ØSTFOLD

Halden

Berg: Fortsatt kommer det fram *kvarts*, *epidot* og *flusspat* i steinbruddet, men storparten av materialet er beskadiget.

BUSKERUD

Kongsberg

Et nytt mineral i Heulandittgruppen, *heulanditt-Ba*, er funnet i krystaller opptil 0,4 cm i Nordre Ravnås skjerp i Søndre Vinoren i Kongsberg ertsdistrikt (Larsen et al. 2005). Mikrokrystaller er også funnet i Bratteskjerpet gruve syd for Saggrenda. Det nye mineralet er også funnet i mikrokrystaller i vegskjæring i Sjoa i Gudbrandsdalen og Tyin i Vang (Nordrum et al. 2005). Mineralet opptrer i Kongsberg og Sjoa sammen med *brewsteritt-Ba* og *harmotom*.

Det er funnet fine mikrokrystaller av *brewsteritt-Ba* og *harmotomkrystaller* opptil 1,2x1,0x0,9 cm.

Tepper av små *bergkrystaller* (0,5-1 cm), enkelte steder i rosetter, er funnet på Søndre Vinoren. Kalkspat er fjernet med syre.

Nedre Eiker

Batteriet: Noen bra *ametyster* er funnet, blant annet en ca. 5 cm lang krystall med en mindre påvokst.

Langeløkka: Noen "hundetann"krystaller av *kalkspat* opptil 3 cm, lys brungule, er funnet.

Sigdal

Sigdal pukkverk: Det er funnet brunlig *titanitt* opptil 1 cm og druse med tette blader av *hematitt* opptil 0,5 cm (dekorativ).

Modum

Oventjern: Det er funnet *althausitt*, *magnesitt*, *serpentinkrystaller* etter olivin (opptil 0,5 cm) og *pyropkrystaller* opptil 0,5 cm.

Dypingdal: Det er funnet *dypingitt*, *aragonitt*, *hematitt* og *hydrotalkitt*.

Hurumlandet

Åros i Røyken: Sent i 2003 ble det funnet en druse med *røykkvarts*, *muskovitt* og *albitt* i pegmatitt i Drammensgranitt. Noen muskovitt-røykkvartsstuffer var meget fine. Single røykkvartskrystaller opptil 19 cm.

To andre steder ble det funnet fine *svovelkiskrystaller* opptil 3 cm med tydelige vekststriper i kloritt. De fleste ble tatt ut som enkeltkrystaller. Topas var omvandlet til muskovitt.

Rødvann: Den store røykkvartsdrusa ved Rødvann ble undersøkt på ny, og det ble funnet en del store røykkvartskrystaller opptil over 20 kg, men kvaliteten var ikke den beste.

VESTFOLD

Svelvik

Brentåsen: I en utsprengt byggetomt ble det høsten 2004 funnet en stor druse med røykkvartskrystaller opptil 15 cm, *glimmerkrystaller* opptil 5 cm lange og *orthoklaskrystaller* opptil 5 cm. En skorpe med hvit hyalitt dekket toppen på noen røykkvartskrystaller. I en liten druse samme sted ble det i leirmasse funnet transparente, skinnende blå *topaskrystaller*. Noen av de større krystallene hadde blå kjerne og et ytre, champagnefarvet lag. Enkeltkrystallene var opptil 2,0x1,8x1,7 cm. Den største krystallen ble fasettslipt. Det ble funnet matriksstuffer med klare krystaller opptil 0,5 cm på orthoklas og røykkvarts (Larsen & Bergstrøm 2004).

Mariåsen: I en byggetomt er det funnet druser med lilla *flusspatkrystaller* opptil 0,5 cm i tre ulike former, gule og vannklare *topaskrystaller* opptil 0,5 cm, *rutilkrystaller* opptil ca. 0,5 cm, røykkvartskrystaller opptil 5 cm og orthoklas.

Den store røykkvartsdrusa ute i Svelvikmarka (Nordrum 2003) er oppsporet og drevet videre av en annen samler. Det er funnet lite med gode røykkvartskrystaller, men en del av de aparte, spesielle, grålige kvartsformer, noen med små *flusspatkrystaller* på. Det er også funnet noen andre druser ute i marka, hvor enkelte, single røykkvartskrystaller opptil 10-12 cm har vært mørkebrune gjennomskinnelige. Det er også funnet plater med orthoklaskrystaller opptil ca. 1,5 cm.

Juve pukkverk: I 2004 ble det funnet litt akvamarin, men ikke av spesiell god kvalitet, noen små *topaskrystaller* og en bra *orthoklaskrystall* på ca. 10 cm. I 2005 er det funnet en druse med *orthoklaskrystaller* opptil 15 cm og enkelte røykkvartskrystaller opptil 15 cm. Innen i en masse av bladformet kalkspat (opptil 5 cm) i en annen druse ble det funnet fine, blanke *orthoklaskrystaller* opptil 5 cm. I begge druser var tvillinger av orthoklas vanlig. I en druse ble det funnet fine *bertrandittkrystaller* opptil 0,5 cm. Forøvrig ble det funnet titanitt (opptil 0,5 cm), rutil (opptil 0,5 cm) muskovitt, flusspat, svovelkis, molybdenglans og en 1 cm lang gulgrønn beryllkrystall.

Sande

Sando pukkverk: Det er funnet *kalkspatkrystaller* med *svovelkis* og *flusspatkrystaller*.

Åsgårdstrand

Alancim og *laumontitt* er funnet.

Holmestrand

Heulanditt i krystaller opptil 1 cm er funnet i druse i undre del av basalten ved Sjøskogen. Elektron mikrosonde analyser gav *heulanditt-K* som resultat (Nordrum et al. 2005).

Sandefjord

En bit med *chevkinitt-(Ce)* som dårlig utviklet krystallinsk masse opptil 1 cm er funnet i pegmatittgang ved Folehavna, Vesterøya, sammen med blant annet pyroklor, zirkon, sort amfibol, *bastnäsitt-(Ce)* og *krokidolitt*.

Larvik

Et nytt mineral, *grenmaritt*, er beskrevet fra Vesle Arøya i Langesundsfjorden (Bellezza et al. 2004). Mineralet ble funnet i ytterst små mengder av Tom Engvoldsen.

Ferrokentbrooksitt er identifisert fra Skutesundskjær (Larsen et al. 2005).

Det er funnet mange, fine stuffer med *natrolitt* i Treschow-bruddet. Klare nåler ca. 1,5 cm. En stor, lysegul, prismatisk *kalsitt*krystall 2x2 cm sitter pent i hulrom i stuff.

I Tuften-bruddet er det øverst funnet nye druser i det samme draget som våren 2004 (Nordrum 2004a). Disse hadde mer og finere *natrolitt* enn de foregående druser, men fortsatt er ikke kvaliteten av den beste og krystallene var små.

I Tuften er det også funnet litt pen *chiavennitt* og små nåler av *hambergitt* i små druser.

I Østskogen-bruddet er det funnet botryoidal *eudidymitt*. Lag med snøhvit *eudidymitt* i mm-store kuler dekket veggene i små druser. Opptrådte sammen med små, pene, vannklare *fluorapofyllitt*krystaller. Plater av lysegul *melinofan* opptil nesten store er funnet i den friske del av den samme pegmatitten. I en omvandlet del av pegmatitten er det funnet klump med *leukofan*.

TELEMARK

Porsgrunn

Sagåsen larvikittbrudd: Det er stadig gjort interessante funn i nefelinsyenittpegmatitten i bruddet (Se Nordrum 2004, s. 38). Et meget fint funn av *astrofyllitt* ble gjort høsten 2004.

De to eudialittgruppemineralene *ferrokentbrooksitt* og *zirsilit*-(Ce) er identifisert fra Sagåsenpegmatitten (Larsen et al. 2005).

Hisingeritt er identifisert fra Saga I bruddet, mens *neotocite* er identifisert fra Saga I, Sagåsen og Saga Pearl (Larsen & Erambert 2005).

I en analcimrik stuff fant Svein A. Berge (pers. medd. 2005) små druser med mange mikrokrytaller av et farveløst, tavleformet mineral med meget høy glans. Røntgendiffraksjonsundersøkelse på Geologisk Museum i Oslo identifiserte Na-karbonat-boratet *qilianshanitt*. Mineralet vil bli undersøkt nærmere. Dette vil trolig være den andre funnlokaliteten av dette mineralet i verden, etter typelokaliteten i China.

Dalen-Kjørholt kalksteinsgruve, Brevik: I mai 2004 kom det fram en rekke nye druser. Særlig spektakulær var gul og orange *kalkspat* i forskjellige former. En druse inneholdt kalkspattvillinger med påsittende, klare bladspater. Tvillingene var delvis dekket av mikrokrytaller av *apofyllitt*.

Senere er det i gammel druse funnet klare, brune skalenoedere av *kalkspat* opptil 5 cm, ofte delvis dekket av gråhvite kalkspatskiver.

I en stor druse ble det funnet flater dekket av prismatiske krytaller av *kalkspat* opptil 5 cm som var dekket med et tynt lag med små kvartskrytaller. Det er tatt ut plater på opptil 25 cm i diameter. På kvartsen sitter det enkelte steder små skalenodedere og skalenoedertvillinger (120°) av *kalkspat*. Enkelte tvillinger var delvis dekket av et tynt lag med svovelkis. Det ble innsamlet noen enkelte tvillingkrytaller opptil 4 cm.

*Stilbitt*krystaller opptil 2,4x0,75x0,5 cm, grå med gråsort ytterkant, med små, klare, svakt grønne *apofyllitt*krystaller ble funnet 30.12.04. Samtidig også mindre mengder små laumontittkrystaller og enkelte små svovelkiskrytaller. Krytallene sitter på skiveformet

kalkspat sammen med en ny generasjon med klar kalkspat som inneholder mikro *pyrrhotitt* (*magnetkis*) krystallflak.

I en nærliggende druse ble det funnet større krystaller av den klare *kalkspaten* med tallrike *pyrrhotitt*inneslutninger sittende på den skiveformete kalkspaten.

I en annen druse ble det funnet *kalkspat*krystaller opptil 4 cm med romboeder som hovedform som inneholdt et ytre lag fylt med meget finkornet *svovelkis*. Overflaten så derfor metallisk ut. Tepper av små *apofyllitt*krystaller forekom mellom kalkspatkrystallene.

I en gammel druse er det gjort nye funn av skalenoederkrystaller opptil 10 cm. Fargen varierer fra farveløs til gul og til brun. Mange krystaller har matte overflater, men noen krystaller har blanke overflater og noen flere er klare inni. De fineste krystallene er brune og transparente. En del av krystallene er fortvillinget etter (0001) (180°), noen få etter (01-12) (123°) og også en tredje type tvillingkrystall er tilstede. Endel av skalenoedrene er mer eller mindre dekket av en gråhvit, prismatisk kalkspatgenerasjon. Enkelte stuffer er meget fine.

1. april 2005 kom det fram en druse minst 20 m lang. Den hellet nedover og var formet som en tunnel stor nok til å kripe i. Krystaller dekket vegger og gulv, men siden taket var en sprekkeflate, hadde krystallene i taket falt ned, ofte i ganske store flak. Dette hadde skjedd for lenge siden, da disse stoffene hadde et tynt lag med mikro *apofyllitt*krystaller også på undersiden. Minst fire generasjoner av *kalkspat*krystaller, med forskjellig form og størrelse og tildels av farve, var tilstede. Dette gav et litt rotete inntrykk. De største *kalkspat*krystallene var opptil ca. 10 cm. Glitrende mikrokrytaller av *apofyllitt* dekket hele stoffene. Enkelte steder i drusa var det sprekker med gråhvite stilbittkrystaller på opptil ca. 1 cm på flatene.

Kragerø

I ny vegtrasé for R38 i Kragerø ble det våren 2004 funnet en ca. 1,5x1,5 m druse med *kvartskrystaller* opptil 5-6 cm, ofte med røde fantomer, og som "stjernekvarts".

På Langøy er det funnet *magnetitt*krystaller opptil 1,8 cm og *ilmenitt*krystaller opptil 1 cm som er delvis omvandlet til titanitt. Svakt gule, ganske rundete *kalkspat*krystaller opptil 1 cm er også innsamlet.

Valberg steinbrudd: Sommeren 2004 ble det funnet istykkersprengte *gersdorffitt*kuber opptil 2 cm. I tillegg også små, opptil 4 mm *titanitt*krystaller, brune og gulgrønne og smaragdgrønne. Dessuten avslåtte *magnetitt*krystaller i glimmer opptil 3 cm og bruddstykker av *ilmenitt*. Men forøvrig har det kommet fram lite det siste året.

Forøvrig i Kragerøområdet har det et sted kommet fram oppsprukne, gulbrune *titanitt*krystaller opptil 4,2 cm, *ilmenitt*krystaller opptil 1 cm omvandlet til rutil/titanitt, og små epidot og albittkrystaller. Et annet sted blekfarvete, småkrystaller av *prehnitt* på omvandlet amfibol med asbest, *magnetitt* og hvit skapolitt.

Skien

Rødmyr industriområde: En gang dominert av *hedenbergitt* hadde enkelte druser med utviklete, skarpkantede *hedenbergitt*krystaller opptil 2,5 cm lange, men uten terminering. Øvrige mineraler i gangen var flusspat, kalkspat, *svovelkis*, kvarts og epidot.

AUST-AGDER

Evje

Landsverk I: Våren 2004 ble det i bruddet funnet flere druser med *kvartskrystaller* opptil 20 cm. Mange krystaller var i stor grad dekket av gyldenbrun *stilpnomelan*. Særlig en stoff var meget fin (Werner 2004). *Chabazitt*krystaller opptil 0,4 cm og *svovelkiskuber* var også tilstede. I det utsprengte materialet ble det på sensommeren også funnet *columbitt* opptil 2-

2,5 cm, uraninitt opptil 0,5 cm og thoritt (orangitt) opptil 0,5 cm i feltspat-ilmenitt matriks. En uregelmessig kobberkiskrystall på 3 cm ble også funnet, sammen med mikrokrystaller av gips og stilbitt samt malakitt og andre sekundærminerale.

Iveland

Amerikagruva, Kåbuland: Bruddstykker av store *thortveititt*krystaller er innsamlet. De opptrådte sammen med kvarts og ilmenitt. I den fineste stoffen er *thortveititt*krystallen 12,8 cm lang. Den smalner inn til en spiss i toppen. Nederst, hvor krystallen er avbruttet, er den ca. 5 cm bred.

Knipane: I den eldste tipphaugen ved Storsynken (muligens fra ca. 1910) ble det funnet 3 ametystkrystaller ifjor. Den største er 6,5 cm lang og 2,5 cm tykk og inneholder partier med både ametyst og røykkvarts. En dobbeltterminert krystall på 2,5 cm hadde meget god ametystfarge. Det ble også funnet en fin fergusonittkrystall med toppflate på 3 cm.

Slobrekka: I 2004 ble det fortsatt funnet noe gadolinitt og aeschynitt, blant annet en 3 cm gadolinittkrystall og ganske store biter av massiv aeschynitt med enkelte uregelmessige flater.

Risør

Akland: Der er funnet en druse med blanke *aktinitt*krystaller opptil 2,5 cm.

Ravneberget: Store druser inneholdt bruddstykker av to-farvet *titanitt* (brun og grønn), albitt, dolomitt, klinoklor og epidot.

I aggregater av grovkornete albittkrystaller ble det funnet små hulrom med grønne *titanitt*krystaller opptil 0,8 cm.

VEST-AGDER

Kristiansand

Eg: Brune *grossulark*krystaller opptil ca. 5 cm er funnet. De er brunorange til mørk rødbrune og skarpkantet, og noen er meget fine. *Vesuvian*krystaller opptil 2-3 cm med toppflater og opptil 10 cm lange og 1-2 cm tykke med bruddflater i begge ender ble også innsamlet. De ble funnet sammen med diopsid, skapolitt, feltspat, kalkspat og svovelkis.

HEDEMARK

Stange

En druse med *kalkspat*krystaller opptil 2 cm i diameter ble funnet i steinbruddet med ametyst i Stange. Lysegule, gjennomskinnelige, flate romboedere, ofte utviklet som tallerkenrekke. Noen krystaller har en rekke små flater på kanten.

OPPLAND

Lesja

Det har vært stor trafikk i kyanittforekomsten i Lesja (Dalen 2003). Mye materiale er tatt ut.

Stryn

Strynefjellet: Det er funnet en ny forekomst av epidot, prehnitt, rutil etc. i eklogitt. Under steintreffen på Lom i september blir det arrangert tur til forekomsten.

Skjåk

Vannkraftutbygningen av øvre Otta i Skjåk har ført til tunneldrift gjennom en rekke bergarter. Det er gjort interessante funn på tipphaugene. I gneis er det blant annet funnet *anhydritt*, *gips* og *epidot*. I kvartsganger i granatamfibolitt er det funnet *kyanitt* og *chiastolitt* (blekrosa stavkrystaller opptil et par cm), cordieritt og i små druser er det funnet interessante mikromineraler. I breksje i prekambrisk gneis er det funnet *piemontitt*krystaller opptil 0,5-1

cm, laumontitt og prehnitt. I en talksone er det funnet rundete, urene *peridoter*. Det planlegges utstilling av mineraler fra anlegget på kraftstasjonen i Dønness. Den åpnes trolig i juni.

Lom

Juvvatn: *Goosecreekitt* ble også funnet i 2004.

Raudvatn: *Serpentinkrystaller* etter olivin opptil 3-4 mm er funnet. Det er også funnet tremolittkrystaller opptil 2-3 cm.

Sjøa

I veiskjæringer er det funnet fine krystaller av *harmotom* opptil 1 cm, *brewsteritt-Ba* og *heulanditt-Ba*.

Raufoss

I nye vegskjæringer er det funnet noder opptil 4 cm i diameter av svovelkis med glitrende krystallflater på overflaten. En nodul sitter på et sammenkrøllet, fossilt blekksprutskall.

Lunner

Gjerdingen: Et nytt mineral, *gjerdingenitt-Mn* er funnet som lameller i sonert *gjerdingenitt-Fe* (Raade et al. 2004).

HORDALAND

Odda

Hardangervidda vest: En del bergkrystaller er tatt ut.

SOGN OG FJORDANE

Nordfjordeid

Eid: Hvite krystaller opptil 2 cm av antagelig *stilbitt* er funnet på sprekkeflate.

Skei i Jølster

Mikrokrystaller av *thulitt* er funnet, sammen med epidot.

Andre druser hadde hematittplater opptil 5-6 mm med et rødbrunt overtrekk stående opp på plater med rosa adularkrystaller (ca. 2 mm). Dessuten mm-store grønne kuler av kloritt. Ganske lekkert mikromateriale.

MØRE OG ROMSDAL

Eikesund

Rutil, enkeltkrystaller opptil 1 cm, er funnet i druse i eklogitt.

SØR-TRØNDELAG

Holtålen

Det er funnet en god del *prehnitt* av god kvalitet sammen med kalkspat.

Løkken Verk

Det er funnet noen meget gode stuffer med *svovelkis* pentagondodekaederkrystaller opptil 2 cm i grønnstein.

Orkanger

Langs E39 er det funnet sitrongule, helt klare spaltestykker av *kalkspat*, *pyrrhotitt* (magnetkis) i aggregater og krystaller opptil flere cm i kalkspatrik bergart og fin granatglimmerskifer (med mm-store klare granater).

NORD-TRØNDELAG

Verdal

Sorte *røykkvartskrystaller* opptil 1 cm i små grupper er funnet. Noen med meget fin glans.

Selbu

I Tydalsfjella er det funnet et stort antall korstvillinger av *staurolitt* både single og på fyllitmatriks med gjennomsnittstørrelse 1 cm, men opptil ca. 3 cm. Ganske blanke og skarpkantede.

Smale *korundkrystaller* opptil 1-2 cm lange med rødlige og blålige farver er funnet i Selbu.

Arsenkiskrystaller opptil 1,5 cm i kvarts er funnet.

Lierne

Sørli: Grunneieren har mange stuffer med *røykkvarts* til salgs fra stor druse (ca. 3x3x4 m). Mange av god kvalitet. Noen stuffer var meget store. Ny druse med kvartskrystaller klare inni og grå på overflaten, med plateformete stuffer med krystaller på begge sider, ble åpnet i 2004. Grupper med *septerkvarts* er funnet. Noe gul *kalkspat* har også kommet fram.

Leksvik

I kvarts ved thulittforekomsten er det funnet fine mikrokrytaller av *thulitt* (plateformet) og *piemontitt* (i rosetter).

NORDLAND

Vefsn

Toven: *Grossularkrystaller* opptil 8 cm er funnet. Farven er fra orangebrun til mørk brun. Deler av enkelte krystaller synes å være slippbare. De opptrer sammen med feltspat, kalkspat, diopsid, kloritt, epidot. De beste stoffene er meget fine.

Hattfjelldal: Flere *kvartskrystaller* er innsamlet, men bare få *hematittkrystaller* i rosetter er funnet i forekomsten som ble oppdaget i 2003.

Mo i Rana

Ved Storakersvannet er det fortsatt *tremolitt* og *diopsid*. Det er også funnet *talkkrystaller* i kalkspat.

På tipphaugen ved Altermark gruve er det funnet *magnesittkrystaller* opptil 4-5 cm.

Beiarn

Stenglige, rødbrune *vesuviankrystaller* opptil 2-3 cm i bunter er funnet.

Kyanitt med fin blåfarve er funnet i Beiardalen.

Bodø

Gul *beryll* er funnet.

Fauske

Løvgavlen: Noen små druser med *albitt*, *dolomitt*, *rutil* og *kobberkis* er funnet.

Valnesfjord: En løsblokk med *kyanitt* med bra blåfarve er funnet i fjøra.

Steigen

En åre med *kromdiopsid* er funnet i steinbrudd.

Hadsele

Matmodern, Lofoten: Skarpkantede krystaller av grønn *diopsid* opptil 1 cm er funnet. Sammen med krystaller av *andraditt*, *magnetitt*, *kalkspat* og *kvarts*.

Narvik

Lysebrune *røykkvartskrystaller* i forskjellig størrelse opptil 20-30 cm er funnet i nærheten av Narvik, i assosiasjon med *kloritt*, *kalkspat* og *albitt*.

TROMS

Tjeldøya: Noen få orange *beryllkrystaller* opptil 5x1,5 cm er funnet i en smal pegmatittgang.

FINNMARK

Alta

Seiland: Fin, grønn, massiv *pectolitt* med en skorpe av hvit *wollastonitt* er funnet. Den synes egnet til gravyr.

Sør-Varanger

Munkefjord: Mørkfiolette *flusspatkrystaller* opptil 5 cm er funnet i druse i flusspatgang.

Litteratur

BELLEZZA, M., FRANZINI, M., LARSEN, A. O., MERLINO, S. & PERCHIAZZI, N. (2004): Grenmarite, a new member of the götzenite-seidozerite-rosenbuschite group from the Langesundsfjord district, Norway: definition and crystal structure. *European Journal of Mineralogy* **16**, 971-978.

DALEN, K. (2003): Berget det blå. *Stein* **30** (4), 4-5.

LARSEN, S. & BERGSTRØM, T. (2004): Svelvik-topas. *Stein* **31** (4), 11.

LARSEN, A. O., NORDRUM, F. S., DÖBELIN, N., ARMBRUSTER, T., PETERSEN, O. V. & ERAMBERT, M. (2005): Heulandite-Ba, a new zeolite species from Norway. *European Journal of Mineralogy* **17**, 143-153.

NORDRUM, F.S. (2004a): Nyfunn av mineraler i Norge 2003-2004. *Stein* **31** (2), 36-44.

NORDRUM, F. S. (2004b): Mineralene i Sulitjelma kobbergruve, Fauske. *Stein* **31** (3), 3-23.

NORDRUM, F.S., LARSEN, A.O. & ERAMBERT, M. (2005): Minerals of the heulandite group in Norway – additional data and summary. *Norsk Bergverksmuseum*, skrift **30**, 98-110.

RAADE, G., CHUKANOV, N. V., KOLITSCH, U., MÖCKEL, S., ZADOV, A. E. & PEKOV, I. V. (2004): Gjerdingenite-Mn from Norway - a new mineral species in the labuntsovite group: descriptive data and crystal structure. *European Journal of Mineralogy* **16**, 979-988.

WERNER, R. (2004): Sammler-Eldorado in Norwegen: Der "Mineralsti" bei Evje. *Mineralien-Welt* **15** (4), 5-9.